

De to hovedtiltalte – den falske marki Ugo Montagna (til venstre) og utenriksministersonnen Piero Piccioni (i midten) – i en kaffepause under rettsforhandlingene. De sees sammen med en advokat.

Statsminister Mario Scelba måtte trekke seg tilbake på grunn av alt oppstusset i forbindelse med Montesi-saken.

Skandale

Raffaele Sepe – også kalt «Italias eneste ubestikkelige politimann» – fikk av statsministeren i oppdrag å etterforske omstendighetene i forbindelse med Wilma Montesis tragiske død. Hans rapport ble imøtesett med stor nysgjerrighet av offentligheten – og med velbegrunnet frykt i visse sjetetskretser.

● En aprilmorgen i 1953 blir liket av en ung og vakker pike funnet drivende i sjøen ved en strand to mil sør for Roma. Hun identifiseres som Wilma Montesi. Hennes død ga støtet til en sensasjonell skittentøyvask, i pressen og i rettsalen. Høytstående medlemmer av Roma-sosieteten kom i et meget avslørende søkelys, og selve rettsaken utviklet seg til en kjempeskandale.

På et postkontor ble det funnet et forseglett brev, sendt av Maria Caglio. På konvoluttene hadde hun skrevet: «Åpnes i tilfelle av min død, eller dersom jeg plutselig forsvinner.»

Postvesenet leverte brevet til politiet, som lot det gå videre til forhørsdommeren. Han leste opp brevet i det rettsmøtet som fulgte:

«Hvis jeg plutselig forsvinner eller

blir funnet død, vil jeg hermed gjøre det klart for alle at min kristne tro forbyr meg å begå selvmord.

Jeg kjenner Ugo Montagnas og Piero Piccionis karakter, og da jeg vet for meget og allerede har ropet for meg, er jeg redd for at de plutselig bortfører og dreper meg.

Ugo Montagna leder narkotikasmuglingen og distribuerer sine dyre varer gjennom en bande. Han er ban-

dens hjerne, og han er ansvarlig for at mange kvinner forsvinner. Enten sørger han for at de blir drept, eller han selger dem gjennom hvit slavehandel.

Men Piero Piccioni er karaktersvak og evneløs og lar seg bruke som melomann, bøddel og morder.»

— Finn de skyldige!

Fra dette øyeblikk fikk saken en politisk dreining som nesten skjulte det

2. artikkel om Montesi-saken

Av Georg V. Bengtsson
Bearbeidet av Idar Kristiansen

opprinnelige utgangspunkt. Et særdeles prominent navn var dukket opp og ble stående i sakens sentrum: Piero Piccioni, nasjonens mest populære jazzpianist og utenriksministerens sønn. Såfremt den 32-årige pianist og komponist med det rødkinnete babyansiktet ble trukket inn i affæren, kunne det bli en katastrofe — ikke bare for hans far, men for hele regjeringen.

Uansett følgene var myndighetene nå klar over at det øyeblikkelig måtte utvirkes en undersøkelse som virkelig trengte til bunns i saken.

Men innen myndighetene hadde funnet ut hvordan saken burde gripes an, skjedde litt av hvert. Carabinierene, den halvmilitære, overnasjonale lovforsterkning som er det italienske politis høyt respekterte rival, erklærte i presse og radio: — Wilma Montesi ble myrdet, og morderne kastet liket i havet!

Før ekkoet av dette brøl var død borte, meldte to høystående embetsmenn seg hos statsminister Scelba og sa fra at de ønsket å trekke seg tilbake.

Det var rikspolisjefen Tommaso Pacone og utenriksminister Attilio Piccioni. Statsministeren innvilget rikspolisjefens anmodning, men ba utenriksministeren fortsette, noe han gikk med på.

Nå gjorde den samlede italienske presse opprør. Leserene hadde anledning til å iakttå et enestående skuespill: En forent front, en samlet opptreden og en felles uttalelse fra alle partier, fra fascistene helt til høyre til kommunistene ytterst til venstre.

Fascistene, de liberale, katolikkenne,

å arrestere enhver som nektet å svare, la hindringer i veien eller prøvde å forstyrre etterforskningen. Han kunne dessuten henvende seg til hvilken som helst politi-autoritet og be om hjelp, og de ble pålagt å hjelpe ham i den utstrekning han ønsket.

Liste med prominente navn

I sin avsluttende rapport erklærte Raffaele Sepe at han mente at Wilma Montesi ikke var blitt offer for overlagt drap, men at hun var blitt drept under skjerpene omstendigheter. Han skrev:

— Jeg føler meg overbevist om at Wilma Montesi har deltatt i et selskap hvor det ble nytt narkotika i en eller annen form. Da hun ikke var vant til å bruke narkotika og kanskje hadde fått en overdose, har hun blitt syk, har besvimt, og kanskje av andre i selskapet blitt oppfattet som død eller døende. I panikk er hun så blitt båret ned til stranden.

Kanskje ble hun kastet i vannet, eller kanskje bare lagt på stranden, hvorefter tidevannet har dratt henne med seg ut. Det er fastslått at døden skyldes drukning. Altså har hun levd inntil hun ble kastet i sjøen eller skylt ut med tidevannet.

Etter min oppfatning må det nevnte selskapet ha funnet sted på jaktstøtten Capocotta, bare der og ingen andre steder.

Sist i rapporten var det en liste med navn på 17 personer, som Sepe anmodet politiet om å arrestere og anklage

Maria Caglio lot fantasien løpe løpsk, og fortalte eventyr i retten.

for de lovovertreddelser som var tilføyet hvert enkelt navn.

De første navnene på listen var:

Piero Piccioni, anklaget for uaktsomt drap under skjerpene omstendigheter.

Ugo Montagna, delaktig i forbrytelsen.

Saverio Polito, sjefen for politiet i Roma, anklaget for forsøk på å dekke Piero Piccioni samt forfalske forhørsprotokollene.

Prins Maurice av Hessen, sønnesønn av kong Victor Emmanuel og tidligere eier av Capocotta, anklaget for delaktighet.

Signorina Adriana Bisacci, anklaget for falsk forklaring.

Sepe lot rapporten trykke, og den ble overrakt riksdadvokaten den 26. juli 1954. Men myndighetene tok seg god tid. De anklagede, som f.eks. Piccioni og Montagna, ble først arrestert den 21. september samme år.

Hadde Sepe forutsett denne forsinkelsen?

Den ubestikkelige politimannen hadde iallfall inndratt passene til de to, dagen før rapporten ble levert riksdadvokaten.

Ugo Montagna holdt på å spise middag sammen med noen venner da han fikk en middagsavis stukket i hånden. Bladet meddelte med vanlig forsidebrøl at såvel Piero Piccioni som Ugo Montagna var blitt arrestert samme dag, den 21. september 1954, og var blitt anbrakt i Regina Coeli-fengsel.

Montagna spiste uforstyrret ferdig, stakk bladet i lommen og tok taxi til Regina Coeli-fengsel. Men portvakten ristet på hodet: — Ingen adgang for uvedkommende!

— Hva behager? Uvedkommende?

Montagna rev opp bladet og viste den forbløffede portvakten forsiden. Nøldene og forvirret åpnet vekten porten. Pressens makt er stor, også i Italia.

I retten var Piero Piccioni taus, blek, med hodet bøyd. Ugo Montagna viste seg velkledd, elegant og duftende. Han nikket og smilte til alle sider, viftet til pressen og ropte: — Jeg er uskyldig som Jesus Kristus!

Men da Sepe rapport var blitt opplest og han ble konfrontert med sin tidligere elskerinne, Maria Caglio, virket det som om noe manglet i sammenlikningen.

Konfrontasjonen av vitner og retten til å krangle og diskutere er vesentlig i italiensk rettsvesen — og ganske underholdende for publikum.

Signor Montagna og signorina Caglio røk opp i diskusjon om hvem som hadde forført hvem. Ingen av dem følte seg berettiget til æren og ansvaret.

Montagna erklærte nonchalant smilende: — Det var du, Maria, som tok hånden min en uke etter vårt første møte, og ledet meg inn i ditt soveværelse!

— Korrekt! repliserte «Den sorte svane» temmelig syrlig. — For du, Ugo, hadde nettopp forført meg en halv million lire, og det fikk meg til å ramle på rygg!

— Løgn! brølte Montagna i ubehersket opphisselse. — Det der er noe du dikter opp, i håp om å skaffe meg trøbbel med skattevesenet!

Statsministeren går

Publikum hadde rik anledning til å diskutere saken i pausene. Og det var mange og lange pauser mellom rettsmøtene, foruten utsettelse etter utsettelse.

Og publikum diskuterte vitner, beviser og vitneutsagn på livet løs. Det er en av de uomtvistelige fordeler ved det italienske rettssystem, som stammer fra Napoleonstidens lovbøker, at det i sannhet sørger for at offentlighetens lidenskapelige interesse for saken uavbrutt holdes varm.

Men rettsaken var nå blitt så forsinket at den vaklende Scelba-regjeringen ikke kunne reddes. Montesi-affæren hadde lammet hele systemet.

Når ministrene viste seg i gatene, ropte folk: — Hvor meget fikk du for å holde kjeft? Den 21. juni 1955 fulgte statsminister Scelba rikspolisjefens eksempel og trakk seg tilbake.

Endelig begynner slaget

Sepe hadde i sin samvittighetsfulle rapport nevnt 17 mennesker som skulle forklare seg for retten. Det varte

Forts. side 50.

på italiensk

sosialistene og kommunistene ropte som med én stemme: — Finn de skyldige! Men det må skje straks!

Statsminister Scelba forsto at dersom hans regjering med sitt katolske flertall skulle overleve skandalen, måtte han få i gang en undersøkelse som kunne tilfredsstille nasjonens krav om rettferdighet.

Han måtte handle hurtig. Folket var utålmodig, og han måtte snarest finne den rette mann til å lede den svært omfattende undersøkelsen.

Scelba valgte sjefen for appellrettens kontrollkomité, **Raffaele Sepe**, og de fleste var ubetinget tilfreds med dette valget. Han var en svær mann av fantastisk omfang og tyngde. Men han var dyktig, samvittighetsfull, utholdende og — iskald. Han lot aldri følelsene løpe av med seg, og han hadde fått følgende merkelapp hengt i sitt fete øre: *Italias eneste ubestikkelige politimann!*

Statsministeren utstyrte ham med fullmakt til å spørre ut hvem som helst hvor som helst og når som helst, og til

Politimannen Angelo Giuliani hadde vært forlovet med Wilma Montesi. Han ble innkalt som vitne, og er her på vei til rettslokalet. Han forsøker å dekke ansiktet med sin dokumentmappe for å unngå pressefotografene.

Håndgranater og patroner - til daglig bruk!

HÅNDGRANAT GASSLIGHTER kr. 89,50

Denne eksklusive settet er helt autentisk i utseende og utrustning — et reelt maktstykke for individuelle og med særskilt særpreg. Artiklene kan de selvsagt kjøpe enkeltvis. Bestiller De hele settet, betaler De kr. 185,50 og sparer

kr. 15,-

MÅNSJETTKNAPPER Pistol Kr. 7,85 kr. 28,50

BENSINLIGHTER kr. 34,50 Kr. 7,82

HALSKJED 70 cm kr. 27,50

NØKKELRING kr. 18,50

TIL COSINVEST, Boks 151, 1441 Drøbak
Ordre Tlf. (02) 93 10 55 tirsdag og torsdag kl. 09.00 til 21.00.

Send meg i oppkrav pluss porto følgende artikler:

10 dagers returrett.

..... stk. komplette sett à kr. 185,50 + porto og oppkrav. Eventuell returporto betales av kjøper.

Navn:

Adresse:

Postnr./sted:

VM 42/74

Vattert

FELTJAKKE

I U.S. Army-modell

Denne er den ideelle jakke for regn, vind og kulde. Alle aktive menn - unge som gamle - trenger en slik. Den har derfor vært vår mest solgte uniformseffekt i flere år.

Impregneret vindstøff

Foret med varm vattering i ull-kunstfiber

Stor og romslig med plass til tykk genser under

4 store lommer

Størrelser: 46 - 58

Kakigrønn farge

Prisen er meget gunstig - kun **kr. 138,-**

Luen er en original U.S. Army Winter-cap. Varm og solid med øreklaffer og snoring. Leveres i størrelser 56-60 i kakigrønn farge.

Prisen er kun **kr. 28,-**

Fåes også i vårt lagerutvalg ved E-6 i Vestby og i EFFEKT-LAGERET, Tøyengt. 20 på Grønland i Oslo.

Vi vedlegger GRATIS liste med andre interessante tilbud på militære effekter. 8 dagers full returrett på alle varer. Ved eventuell retur betaler kjøper porto.

wistex

1546 Vestby. Ordretelefon: 330

JAI! Send meg ansett mot oppkrav og med 8 dagers full returrett:

..... stk. FELTJAKKE i størrelse à kr. 138,- + porto kr. 11,50
..... stk. LUE i størrelse à kr. 28,- + porto kr. 5,40

Navn:

Adresse:

Poststed:

VM 42/74

Lær å fly

fra side 44

feltprest og all post brakt over fra det italienske flyet. I mellomtiden ble «roverne» oppholdt med sigaretter og godsak.

Almton kom seg uskadd på vingene igjen. Men etterpå viste det seg at han hadde landet på fiendtlig område! Midt blant Gisenga-styrkene! De hadde antagelig ikke skjont hva som foregikk i farten, ellers hadde nok ubehagelighetene skjedd i rask rekkefølge.

Småflyene overtar

Finn Almtons system for opplæring av flygere kan få stor betydning for den videre utvikling av småflyet i Norge. Privatflygingen her hjemme har foreløpig et ganske beskjedent omfang.

Men i årene som kommer vil det nok skje atskillig på dette området. Under bestemte forhold kan privatflyet by på store fordeler fremfor noe annet kommunikasjonsmiddel. Det kan faktisk være både billig, energibesparende og hurtig - uansett hva man sammenlikner med!

Ruteflyene har gjort folk mer flyminded. Flyet er omsider blitt noe selvfølgelig for mange mennesker. Og utbyggingen av kortbaneflyplassene muliggjør praktisk bruk av småflyene. Man kan snart fly hvor man vil, også i Norge.

Det fører for langt å komme inn på alle de fordeler et slikt system innebærer, her skal kort nevnes at systemet er meget fleksibelt og kan tilpasses nær sagt alle individuelle krav. Det gir en fullgod erstatning for den praktiske «on the job training» som i dag er privatflygerens største problem. For å gi alle interesserte en kort innføring i treningssystemet og moderne privatflyging, har man derfor et introduksjonskurs som består av den mest nødvendige teori, tre simulatortimer og en flytime. Teori supplert med lydbånd gjennomgås ved hjemmestudier, simulator og flyging gjennomføres på en «week end».

Skandale på italiensk

fra side 33

imidlertid så lenge før saken ble rammet at fire av de 17 var død en naturlig død.

Men langt om lenge var det klart for det store slaget.

Rettssaken åpnet den 21. januar i Venezia, - fire år og tre regjeringer etter Wilma Montesis død.

Når man hadde valgt Venezia, kom det delvis av at man anså byen for å være den som var minst berørt av skandalen. En annen grunn var at man gikk ut fra at dommerne i Venezia ville være mer upartiske enn kollegene i Roma, som kunne tenkes å stå på vennskapelig fot med de anklagede.

Endelig var det også av strategiske hensyn: Man var redd for tumulter og gatedemonstrasjoner. Men det er vanskelig å forestille seg oppløp og demonstrasjoner på Venezias kanaler.

Det er riktig at stemningen i Roma var så opphisset at den helt opplagt

ville ha forstyrret prosessens verdige forløp. Montesi-saken var blitt en slik besettelse at en redaktør foreslo å nasjonalisere den.

Det gikk opphissede rykter om at de anklagede ville få anledning til å flykte under transporten til Venezia. Det gjorde de likevel ikke, selv om det sikkert hadde vært bedre for italiensk rettsvesen om de hadde gjort det.

Men myndighetene kunne ha spart seg umaken med å flytte prosessen til Venezia. De kunne ha spart seg uleiligheten og de kjempetore utgiftene for å sikre ro, orden og rettens verdighet.

Rettsmøtet i Venezia ble i seg selv en skandale i syvende potens!

Tre dommere med **Mario Tiberi** som president utgjorde retten.

Tiberi var en kultivert og velsoignert herre med en bløt, utpreget svak stemme, og fullstendig uten autoritet. En engelsk dommer, eksempelvis, ville hurtig ha anklaget halvparten av vitnene, de fleste av advokatene og så godt som alle pressefolk for forakt for retten, og han ville ha ryddet salen for et sensasjonslyst publikum.

Men den blide Tiberi med den fløyelsbelagte tungen hørte tålmodig på forsvareren som kalte rettsmøtet «et eneste stort geitemarked» og «en grotesk, komplett latterlig forestilling» - uten å forlange unnskyldning.

Og tilskuerne og pressefolkene brølte, trampet i gulvet, pep og huet og kastet rätten frukt - uten at Tiberi foretok seg noe som helst.

Skuddsikkert alibi

Prosessens begynte med avhør av de anklagede.

Piero Piccioni erklærte at han den 9. april 1953, da han etter tiltalen skulle ha forårsaket Wilma Montesis død, oppholdt seg i Amalfi sammen med sin daværende venninne, filmstjernen Alida Valli. Han hadde kjørt henne til Sorrento, fulgte henne om bord i ferjen til Capri, men hadde gått i land da den avgikk klokken 10 om formiddagen.

Han hadde kjørt fra Sorrento til Roma klokken 10.30 og kom fram klokken 14.30. Han hadde kjørt fort, fordi han hadde feber og vondt i halssenen. Da han kom hjem, hadde familien spist. Han gikk til sengs, fordi han nesten ikke kunne svelge.

Familien hadde tilkalt en halsspesialist, som kom klokken 18. Etter denne forklaringen var det klart at statsministerens sønn, som hadde sittet fengslet i 9 måneder, hadde et skuddsikkert alibi.

Men anklagen ble opprettholdt!

Piccioni ble spurt ut om Wilma Montesi og nektet ethvert kjennskap til henne. Han hadde aldri sett henne og aldri hørt om henne, før han leste om hennes død. Han opplyste at det var pressen som hadde knyttet navnene til hverandre en måned etter hennes død. Etter hans mening var dette et politisk utspill som var rettet mot hans far og den regjering faren var medlem av.

Med hensyn til at Romas politisjef Saverio Polito skulle ha beskyttet ham, erklærte han at han aldri tidligere hadde møtt eller snakket med politisjefen. Men han hadde tilfeldig truffet ham i rettslokalet dagen før.

Saverio Polito var nestemann på tiltalebenken.

Den gamle mannen var nedbrutt av anklagen etter et langt livs pliktoppfyllende og plettfri tjeneste i politiet: - Man har ødelagt mine siste år og forbitret min tilværelse, uten at man

har noe bevis på at jeg har misbrukt min stilling!

Han forklarte at han aldri hadde sett eller snakket med Piero Piccioni — bortsett fra dagen før. Ugo Montagna hadde han truffet flyktig ved tre forskjellige anledninger. Polito hadde ikke interessert seg spesielt for Wilma Montesi, før han hørte ryktene om hennes død, og beskyldningene mot Piccioni.

— Wilma Montesi, sa han, — står for meg som en god og respektabel pike, selv om noen ut fra egne interesser har funnet det for godt å kalle henne utsvevende.

Polito sluttet slik: — Jeg er klar over hvorfor man forfølger meg. Det er et gammelt regnskap fra Mussolinis tid, da jeg trakk noen høytstående fasisister på tærne.

Uskyldig prins

Montagna sa blant annet:

— Anklagene mot meg har ingenting med virkeligheten å gjøre. Alle Maria Caglios beskyldninger er ikke annet enn loddrette løgner.

Dommeren spurte hvor store beløp han hadde skjenket signorina Caglio. Montagna forklarte at hun vanligvis fikk 50000 lire i måneden.

Da dommeren påpekte at det flere ganger var blitt overført en halv million lire til Maria Caglios bankkonto, smilte Montagna overlegent: — Maria var ikke fast ansatt hos meg. Det hendte at hun spilte sine kort med dyktighet når hun var sammen med velvilige finans- eller industrifyrster...

Prins Maurice av Hessen kom på anklagebenken på grunn av at han den 10. april 1953 hadde kjørt inn på Capocotta med en sorthåret skjønnet i forsetet. Men prinsen slapp med forskrekkelsen og fikk passet sitt tilbake. Han kunne nemlig bevise at piken ikke var Wilma Montesi. Og da resten tilhører det privatliv som selv en prins har rett til, ble han frikjent.

Uenige leger

Familien Montesi ble avhørt sist i januar 1957.

Rudolfo Montesi, en høy, rolig mann sist i femtiårene, erklærte at han faktisk hadde trodd at datteren hadde begått selvmord.

Wilma hadde vært en tung og alvorlig pike, som hadde lett for å se tingene fra den mørkeste side. Hun skulle ha giftet seg om kort tid, og faren hadde vært klar over at hun ikke var særlig interessert i sin kjæreste — hun var lite interessert i det annet kjønn overhodet, og at hun var fryktelig utrygg ved tanken på å skulle forlate sitt barndomshjem. Han fortalte videre hvor skuffet han var blitt da han henvendte seg til politiet etter at Wilma forsvant, og politifolkene straks begynte å undersøke registeret over prostituerte. De hadde betrodde ham at de ennå ikke hadde møtt en far som ikke innbilte seg at hans datter var uskyldigheten selv.

Wilmas forlovede, betjent Angelo Fuiliani, fortalte at han hadde truffet Wilma på en fest hvor de danset sammen hele kvelden. To dager senere hadde han bedt henne gifte seg med ham, som for anledningen utga seg for en velstående vingrosserer. Wilma var iblant litt tung å danse med. Han fikk kysse henne, men alle andre tilnærmelser ble avvist på det mest bestemte. Kjærligheten mellom dem hadde vært hundre prosent platonisk.

Over til neste side

VI MENNs våpengalleri:

Skiløper 1733 - Soldatkårde M/1705

Tekst: Harald Uggen - Tegning: Andreas Hauge - Foto: Sohlberg foto

Etter hærordningen av 1628 vet vi lite om skiløperavdelinger før 1675. Men for et skiløpende folk er det en selvfølgelighet, og således utenkelig med militære operasjoner om vinteren, uten ski og skiløperavdelinger. Uniforms- og draktypene har variert, men interessant er det å merke seg at blått for ble anvendt i norske skiløperavdelingers patruljetjeneste på svensk område. Drakten kunne raskt vrenses med innsiden ut, og likheten med de svenske soldater kunne da være nyttig.

I 1733 var uniformen grønn. Den gode hetten rakk godt ned over skuldrene. Drakten var lagd spesielt for skiløperne, og selv i dag må vi innrømme at den er praktisk og fullt på høyde med dagens tilsvarende feltplagg i mange henseender.

Bevæpningen er «muskedunder» og kårde. Muskedunderen har en trompetformet pipe, ofte av messing. Typen er kjent i store deler av Sentral- og Vest-Europa, og navnene, «blunderbuss» i England, «tromblon» i Frankrike, «Donnerbüchse» i Tyskland og «muskett(under)» i Norge forteller noe om torden og under. Forfatterens oppfatning er at pipens trompetform har forsterket smellet, så det hørtes ut som skuddet fra en kanon.

Treffsikkerheten var nok så som så og typen gikk etter hvert av bruk.

KÅRDEN kunne også gjerne kalles sverd, fordi den er velegnet så vel til hugg som til stot. Den er 88 cm lang, med en klingelengde på 73 cm. Klingene er stiv, forholdsvis tung, og tveegget. Den har en smal «midtås» fram til odden. 10 cm ovenfor parérplaten har den kongens kronede «navnechiffer» C VI — Christian den sjette, konge fra 1730—46. Parérplaten av jern er flat og solid, ganske stor og kraftig, og er på innsiden bøyd opp og prydet med et innfitt skjellmønster. Den ytre del har nedfittet en renne langs kantene på begge sider. Baktil er parérplaten strukket ut til en nedbøyd knapp og går fort over i en håndbøyle som ender i en spiss for å holde den fast i et hull i den egg-ovale knapp. Knappen har en markert nitteknapp for faststeking av klingens tange. Grepet er en trekavle om tangen og er beviklet med snodd messingtråd i flettemønster. Den

relativt korte lengde gjør våpenet velegnet til nærstrid og synes å ha passet skisoldaten godt.

Erfaringene fra Den store nordiske krig kom godt med i organiseringen av skiløperkompaniene. En dyktig skiløper utpekte seg som et godt soldattemne. Gode krefter og skyteferdighet gjorde ham til en elitesoldat.

Skien var også annerledes enn de vi er vant til. Man brukte «andor» og «langski». Langskien på venstre fot, med en tåbinding, andoren på høyre. Denne var vesentlig kortere og hadde fastbundet et stykke selskinn — med pelsen ut — på undersiden. Den var 3 alen lang og ble brukt til fraspark. De korte pelshår fikk godt tak i snøen og gjorde godt i løypa. Det ble brukt én stav.

Tider oppnådd under premiekonkurranser i 1767, over en 1/4 norsk mil = 2750 m) i «fuld Mundering og Geværer over Skulderen» gir en kilometertid på 3 min. og 23 sek. Da Sondre Norheim vant første langrenn i Christiania i 1868 på telemarkski, med 2 staver og uten gevær, brukte han på samme distanse, 1/4 mil, 18 min. 55 sek., dvs. en kilometertid på 6 min. 53 sek. I Verdensmesterskapets 15 km i 1965 ga vinnertiden en kilometertid på 3 min. 12 sek. (i konkurransedrakt!). I Ridderrennene i 1964 og 1965 ble det foretatt prøver med kopier av det gamle utstyr fra 1767. Reidar Andreassen seiret i 25 km lang løype med tiden 1 time 36 min. 19 sek., dvs. 3 min. 52 sek. på kilometeren.

I 1965 brukte en militærpatrulje under ledelse av fenrik Magnar Ingebrigtsli 1.42.44. Løypa var da 1,5 km lenger og kilometertiden ble 3 min. 57 sek.!

Høstens og vinterens mote sier

Bilfrakk

På messer og utstillinger i Europa har det i år vært enorm interesse for halvlange jakker til tur- og bilbruk. Vi har lyttet til motesignalene og introduserer nå vår egen modell - SLITEX - som både er varm og behagelig. Som navnet tyder på er denne bilfrakken utrolig robust og slitesterk. Ja, De har her et bruksplagg De kan satse på i flere år fremover.

Vattert

Impregneret bomullsgabardin forsterket med innvendig polyesterarmoring

Størrelser 48 - 56

Delikat olivengrønn farge

På grunn av egen produksjon og salg direkte til forbruker, koster denne praktiske kvalitetsfrakken kun

kr. 148,-

De har selvsagt 8 dagers tull returrett slik at De risikerer altså ingenting. Ved eventuell retur betaler kjøper portoen.

Fåes også i vårt lagerutvalg ved E-6 i Vestby og i EFFEKT-LAGERET, Tøyent, 20 på Grønland i Oslo.

wistex 1540 Vestby. Ordretelefon: 330

JAI Send meg snarest mot oppkrav Navn:
og med 8 dagers full returrett
BILFRAKK i størrelse Adresse:
å kr. 148,- + porto kr. 11,50

Poststed: VM 42.74

UNN DEM EN KALKULATOR FRA SPERRY REMINGTON

MODELL 665 K

- en uhyre enkel og grei maskin. Den har det De trenger - alle fire regningsarter med konstant. Vinduet viser 6 siffer og svaret i multiplikasjon og divisjon inntil 12 siffer og med komma på riktig plass. Tallene er store og klare (grønne). Et lekkert etui er inkludert i prisen. Maskinen veier bare 260 g.

260,- + moms.

MODELL 823 GT

- like enkel i bruk - bare enda mer utstyrt. Vinduet viser 8 siffer og svaret kan inneholde opp til 16 siffer. I tillegg til alle fire regningsarter og konstant fakt, får De komplett prosentssystem og eget minneverk, og så her er et lekkert etui inkludert i prisen.

350,- + moms.

- ET KVALITETSPRODUKT
SOM HELE FAMILIEN VIL HA GLEDE AV.

SPERRY REMINGTON
Fridtjof Nansens plass 7, Oslo 1

Jeg bestiller herved stk. Remington Mod.

☐ Beløpet følger vedlagt i sjekk. SPERRY REMINGTON betaler portoen:
☐ Maskinen bes sendt i postoppkrav. 8 dagers full returrett.

Navn:

Adr.

Postnr./-sted:

VM 42.74

Forts. fra foregående side

Snekkeren Fortunata Bettini fortalte om funnet av liket. Han hadde øyeblikkelig meldt fra til politiet. Nå viste det seg at minst tre personer hadde passert funnstedet umiddelbart før Bettini - uten å se noe lik!

Nå var det legenes tur til å bli avhørt, og de var like uenige seg i mellom som alle andre.

Wilma Montesi, jordske levninger hadde vært underkastet 18 forskjellige undersøkelser av leger, kjemikere, rettsleger og patologer - i alt 20 personer. Disse tyve var enige bare på to punkter: Dødsårsaken hadde vært drukning, og signorina Montesi hadde vært jomfru.

Små ubetydelige hudavskrapninger på hymen og i vagina ble ivrig diskutert. Professor Frache mente at hudavskrapningene skyldes at en del sand hadde trengt inn i vagina mens liket hadde ligget og skulpet i brenningene. Han hevdet derfor at hudavskrapningene var fremkommet etter døden.

Med hensyn til spørsmålet om det var begått en forbrytelse, fordelte stemmene seg omtrent likt. En tredjedel stemte for mord, en annen tredjedel for selvmord, og den siste tredjedelen for et hendelig ulykkestilfelle.

Og så var retten like langt. Farsen kunne fortsette.

(Avsluttes i neste nr.)

De brente våre gårder...

fra side 29

- her rak fremmedfolk iblant og en kunne aldri vite. På selve Telavåg var alle patente. Lauritz hadde et stikkord for dem som hjelp ville ha.

- Dei kom og sa dei ville på fisketur, - minnes Martha ennå i sitt 87. år og kan le litt, nå trede år og mer etter. - Da kjende vi oss trygge og dei trong ikkje seia meir. Da visste vi at det berre var å finna eit farty so snart råd var.

Martha og Lauritz hadde 10 barn - 3 av dem piker. I begynnelsen av august 1941 sendte de den første sønnen over til England, et par uker senere en til - og så den tredje. En fjerde sønn var i utenriks fart. Sammen med dem reiste mange andre Telavågingdommer; mange hus tømtes for hele søskenflokkene.

Ingen skøyteier sa nei når det kom folk som trengte skyss over havet. Fartøyene var alt de eide. Mange hadde ennå gjeld på dem med pant i hus og heim. Men alt fikk heller gå, folk måtte av sted før det var for seint. Da det ikke lenger var brukbare fartøyer igjen i Telavåg, ble det kjøpt skøyter og kuttere andre steder på kysten, helt oppe i Nord-Norge. En gang sto en flokk og manglet et par tusen på ei skøyte som var til kjøps i ei nabobygd. De nevnte det for Josef. Uten et ord la han dem pengene i neven. Da hadde han alt gitt bort sitt eget fartøy som til den dag hadde gitt ham levemåten.

Våren 1942 hadde et halvt hundre Telavågingdommer tatt veien over havet, mer enn ti prosent av hele befolkningen. Andre 30 seilte alt i den frie norske flåten eller marinen.

Høsten 1941 ble en vond tid. Ekskusjonspilotene var ustanselig i arbeid; rett som det var leste de i avisene navnene på dem som hadde måttet gi livet. Men fra Telavåg fort-

satte folk å reise, som de gjorde det fra Ålesund, Bremnes og andre steder, uten tanke på at det var dødsstraff for både å reise og hjelpe. Over telefonsentralen i Telavåg kom og gikk det meldinger. Folk lyttet på bortgjemte radioser etter særmeldinger. På sentralene satt det folk som vokter hvert skritt norske nazister og gestapister tok her ute i øygarden. Ikke et skritt kunne de ta uten at det ble spurt, ikke gi en beskjed. Ingen razzia syntes å kunne overraske noen.

I to år gikk «Englandsfarten» uten noe uhell. Ikke et eneste fartøy fra Telavåg kom bort eller ble tatt.

Det led ut på ettervinteren 1941-1942. De første vårtegnene syntes på luft og hav. Folk begynte å se etter hekkfuglene. Dagene ble lenger, nettene lysere. Det var som om krigen ble lettere å bære. De tenkte at det kanskje ble den siste krigsvåren.

Trafikken til England gikk nesten rutinemessig. På loft og i sjøbuer ventet folk. Nye skøyter fyltes. En stille avskjed, uten store ord og fakker. En og annen knuste vel en tåre så ingen så det. Kanskje ville ikke stemmen ha holdt om den var blitt brukt, men havfolket har ikke for vane å si så mye, og vet når det er best å tie. Så gled enda en kutter ut fra vågen forbi Stikkholmen til den forsvant rundt Telaburet og ble ett med havet.

Folket som var igjen fant tilbake til stuen sine i mørket. Om et par døgn ville de begynne å lytte etter særmeldingen som skulle fortelle at kutteren var kommet vel fram. Lite ble sagt, vel tenkt så mye mer. Rundt om i landet ventet nye flokker som skulle av sted. Fartøyer måtte skaffes, husly for dem som kunne ventes.

Våren 1942 så ut til å skulle bli som våren før. Men for Telavåg ble den den siste.

Kutteren kom inn fra havet

I slutten av februar 1942 gikk sildefisket utenfor Vestlandet. Også i havet utenfor Telavåg var det mye båt, så ingen enste kutteren som kom vestfra og blandet seg med dem som alt lå og drev etter silde. Kutteren var registrert i Sogn og Fjordane et sted, men det var det mange som var. Først da kutteren la til ved kaien i Telavåg kikket folk på den. På dekket var det hverken vegn eller fangst, akkurat fiskere var de lik som heller ikke, karene som gjorde fast.

Skipperen gikk i land og spurte veien til Josef Øvretveit.

- Du treng ikkje vera redd, sa han da han trådte inn til Josef. - Eg kjem som ven...

Skipperen fortalte at han var kommet vestfra med forskjellig som skulle i land. Det var hærledelsen i London som hadde sendt ham.

- Hvorfor kjem du til meg? ville Josef vite. Han kjente seg langt fra sikker på denne fremmedkaren som med ett sto i stua og sa han kom vestfra.

Skipperen trakk fram en ring. - Kanskje du kjenner denne, Josef Øvretveit? sa han. Jo, den skulle han saktens kjenne - en av hans egne hadde hatt den på seg for få måneder siden, da han for vestover.

Om bord i kutteren hadde skipperen en mann som var sendt til landet for å organisere sabotasje og sprengninger mot tyske anlegg og transportlinjer.

- Du får hjelpe ham til Bergen. Der sender andre ham videre. Han skal til Drammen, sa skipper Blystad.

Sammen med en annen bygdekar